

Yat Sigortalarında Çevre Kirliliği Sorumluluğu ve Limitlerin Önemi

Son dönemde meydana gelen deniz kazaları, yat sigortalarında çevre kirliliği sorumluluğunun kapsamı ve bu kapsama ilişkin limitlerin yeterliliği konusunu yeniden gündeme taşımıştır.

Yakın dönemde Türkiye’de büyük ölçekli bir marinada meydana gelen yangın hadisesi, yatların yalnızca kendi hasarlarıyla sınırlı olmayan; aynı zamanda yakıt sızıntısı, yanıcı kalıntılar ve enkaz kaynaklı çevre kirliliği risklerini de ortaya koymuştur.

Bu tür hadiselerde ortaya çıkan maliyetler çoğu zaman:

- Deniz kirliliğinin temizlenmesi
- Çevresel rehabilitasyon giderleri
- Üçüncü şahıs zararları
- Liman otoriteleri ve kamu kurumlarının talepleri
- İdari yaptırımlar ve para cezaları

gibi çok boyutlu ve yüksek tutarlı kalemlerden oluşmaktadır.

MARPOL 73/78 kapsamında, gemilerden kaynaklanan deniz kirliliğinin önlenmesi ve sınırlandırılması amacıyla katı yükümlülükler öngörülmektedir.

Her ne kadar yatlar ticari gemilere kıyasla farklı operasyonel profillere sahip olsa da:

- Yakıt ve yağ sızıntıları (Annex I)
- Zararlı maddelerin denize karışması

Tuğçe TEKEREK

Teknik Müdür

+90 850 420 81 36 (D.1103)
tugce.tekerek@turkpandi.com

Tuğçe Tekerek, Türk P&I Sigorta'nın kuruluşundan bu yana özellikle P&I underwriting, risk değerlendirme ve fiyatlama süreçlerinde aktif rol almaktadır. Deniz sigortacılığı alanında 12 yılı aşkın deneyime sahip olup, Teknik Müdür olarak görev yapmaktadır. Kariyerinin başlarında havacılık ve iletişim sektörlerinde edindiği tecrübeler, kendisine uluslararası deneyimle birlikte geniş bir bakış açısı kazandırmıştır. Ana dili seviyesinde Almanca bilgisine sahip olan Tekerek, ileri düzey İngilizce bilmekte olup hem yurt içi hem de uluslararası işlerde etkin rol almaktadır.

TURKP&I

gibi durumlarda MARPOL prensipleri doğrultusunda sorumluluk doğabilmektedir.

Ayrıca kıyı devletleri, MARPOL hükümlerini iç hukuklarına entegre ederek temizlik, müdahale ve mali sorumlulukları doğrudan tekne sahiplerine yöneltebilmektedir.

Türkiye’de deniz kirliliğine ilişkin sorumluluk rejimi ise başta 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 5312 sayılı Kanun olmak üzere ilgili düzenlemeler çerçevesinde belirlenmektedir.

Bu kapsamda:

- Kusurdan bağımsız olarak “kirleten öder” prensibi uygulanmakta
- Temizlik ve müdahale masrafları doğrudan sorumluya yüklenmekte
- İdari para cezaları ve ilave yaptırımlar uygulanabilmektedir

Özellikle marina ortamlarında meydana gelen olaylarda, yetkili otoriteler tarafından hızlı müdahale edilmekte ve maliyetler gecikmeksizin sorumlu tarafa rücu edilmektedir.

Piyasa uygulamalarında, yat poliçelerinde çevre kirliliği teminatının sınırlı alt limitlerle verildiği ve ana teminat olan, üçüncü şahıs sorumluluk limitinden bağımsız tutulduğu gözlemlenmektedir.

Bu yapı, büyük ölçekli bir olayda:

- Teminat limitlerinin kısa sürede tükenmesine
- Sigortalının önemli ölçüde teminatsız kalmasına
- Kalan maliyetlerin doğrudan tekne sahibi üzerinde kalmasına neden olabilmektedir.

Yüksek Limitlerin Operasyonel Gerekliliği limitlerin gerekliği, çevre kirliliği risklerinin doğası gereği düşük frekanslı ancak yüksek şiddetli karakterdedir.

TURKP&I

Özellikle:

- Yoğun marina ortamları
- Yüksek değerli yat konsantrasyonu
- Yakıt kapasitesi yüksek tekneler

gibi durumlarda, potansiyel zararlar hızlı şekilde büyüebilmektedir.

Bu nedenle, çevre kirliliği teminatının:

- Yeterli seviyede yapılandırılması
- Ana sorumluluk limiti ile uyumlu olması
- Büyük ölçekli kayıpları karşılayabilecek kapasitede belirlenmesi

sigortalının finansal korunması açısından kritik öneme sahiptir.

Son dönemde yaşanan hadiseler, yat sigortalarında çevre kirliliği riskinin:

- Teorik bir teminat olmaktan ziyade
- Gerçek ve yüksek maliyetli bir maruziyet alanı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Bu doğrultuda, poliçe yapılarının değerlendirilmesinde yalnızca prim seviyesine değil; teminat kapsamı, hukuki yükümlülükler ve limit yeterliliği unsurlarının birlikte ele alınması gerekmektedir.

TURKP&I